

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

OTSUS

19.06.2013.a nr 5.1-5/13-022

Koondumisele nr 10/2013 AS Eesti Keskkonnateenused / AS Jõgeva Elamu loa andmine

Koondumine

AS-i Eesti Keskkonnateenused volitatud esindaja esitas 21.03.2013 Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt vastavalt AS-i Eesti Keskkonnateenused ja Petromaks Spediitori AS-i vahel 21.03.2013 sõlmitud aktsiate müügilepingule omandab AS Eesti Keskkonnateenused 100% AS-i Jõgeva Elamu aktsiakapitalist. Enne nimetatud müügitehingut võõrandab AS Jõgeva Elamu kommunaalmajandusega tegeleva ettevõtte (osakonna) Jõgeva Elamu Halduse AS-ile, mille tulemusel jääb AS-ile Eesti Keskkonnateenused võõrandatava AS-i Jõgeva Elamu koosseisu olmejäätmete kogumisega seotud äritegevus. Tehingu tulemusena saavutab AS Eesti Keskkonnateenused valitseva mõju AS-i Jõgeva Elamu üle konkurentsiseaduse (KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning tegemist on koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 21.03.2013 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Seoses vajadusega teha kindlaks, kas käesolev koondumine võib tekitada või tugevdada turgu valitsevat seisundit, mis oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul KonkS § 22 lg 3 tähenduses, alustas Konkurentsiamet 19.04.2013.a otsusega nr 5.1-5/13-017 käesoleva koondumise osas täiendavat menetlust.

Täiendava menetluse kestel saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks koondumise osaliste konkurentidele ning kohalikele omavalitsustele, küsis täiendavaid andmeid ja selgitusi koondumise osalistelt. Samuti toimus Konkurentsiameti ruumides AS-i Eesti Keskkonnateenused esindajate suuline ärakuulamine, mille käigus selgitati käesoleva tehingu põhjuseid ning muutusi korraldatud jäätmeveo turul.

Koondumise osalised

KonKS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonKS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleval juhul koondumise osalisteks AS Eesti Keskkonnateenused ja AS Jõgeva Elamu.

AS-i Eesti Keskkonnateenused ematähtsuseks on Alexela Energia OÜ, mis kuulub omakorda läbi Alexela Group OÜ füüsiliste isikute Heiti Hääl (isikukood 36305100240) ja Igor Bidilo (isikukood 36604120084) ühise valitseva mõju alla. Lisaks eelnimetatud ettevõtjatele kuuluvad Alexela Group OÜ kontserni muuhulgas alljärgnevad ettevõtjad:

- Aktsiaselts Reola Gaas, mis tegeleb auto- ja ballooniaasi hulgimüügi ning gaasiballoonide täitmisega;
- AS Alexela Oil, mis tegeleb mootorikütuse jae- ja hulgimüügi;
- Kiviõli Keemiatööstuse osühing, mis tegeleb põlevkivi kaevandamise, kaevandatud põlevkivist õlisaaduste tootmise ja müügi ning soojus- ja elektrienergia tootmise ja müügi;
- OmaKoduMaja AS, mis tegeleb kinnisvara arenduse ja müügi;
- AS Bestnet, mis tegeleb autohaagiste tootmise ja müügi;
- Paldiski Arendamise AS, mis tegeleb puhkekülade arendamisega;
- AS Bestnet, mis tegeleb peamiselt kuni 3500 kg täismassiga haagiste tootmise ja müügi, teraskonstruktsioonide kuumtsinkimisega ning masinaehituslike konstruktsioonide tootmisega.
- AS Paldiski Tsingipada, mis tegeleb teraskonstruktsioonide kuumtsinkimisega.

AS Eesti Keskkonnateenused on jäätmekäitlusteenuseid osutav ettevõtja, mille peamiseks tegevusaladeks on:

- Jäätmete ja sekundaarsete toormete kogumine ja vedu ning sellega seonduvad tegevused nagu konteinerite rentimine ja müük;
- Tänavate, haljasalade ja kalmistute hooldus ja korrastamine.

AS Eesti Keskkonnateenused tütaräriühisena on OÜ Resk (osalus 100%), Sekto Pärnu OÜ (osalus 100%) ja OÜ Kudjape Ümberlaadimisjaam (osalus 100%) ning olulise mõju kaudu seotud ettevõtjateks on OÜ Prügimees (osalus 40,278%) ja Infokaitstesüsteemide osühing (osalus 25%).

AS-i Jõgeva Elamu üle omab valitsevat mõju Petromaks Spediitori AS. AS-ile Jõgeva Elamu kuulub tütaräriühisena Jõgeva Elamu Halduse AS. Viimane ei kuulu käesoleva tehinguga omandatava ettevõtja koosseisu, vaid jääb koos kommunaalmajandusega tegeleva ettevõttega Petromaks Spediitori AS-ile. AS Jõgeva Elamu peamiseks tegevusaladeks on elamuhaldus (kommunaalmajandusega seonduvad tegevused) ning olmejäätmete kogumine ja vedu korraldatud jäätmeveo konkursi tulemusena antud ainuõiguse alusel Rõuge vallas ja Rannu vallas.

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 391 200 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 1 917 350 eurot.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17. juuli 2006 määruse nr 68 „Koondumise osaliste käibe arvutamise juhend“ § 2 lõike 5 kohaselt, kui ühendav ettevõtja või valitsevat mõju omandav ettevõtja on teiste ettevõtjatega seotud valitseva mõju kaudu, siis arvestatakse tema käibele juurde kõigi tema valitseva mõju all olevate ettevõtjate ja kõigi tema üle valitsevat mõju omavate ettevõtjate käive. Seega sisaldab käesoleval juhul AS-i Eesti Keskkonnateenused käive kogu Alexela Group OÜ käivet, mis oli 2012. aastal Eestis [...] eurot.

AS-i Jõgeva Elamu olmejäätmete kogumisega seotud äritegevuse käive oli 2012. aastal [...] eurot.

Vastavalt KonkS § 24 lõikele 7, kui eelneva kahe aasta jooksul on üks ja sama ettevõtja või samasse kontserni kuuluv ettevõtja omandanud valitseva mõju ettevõtjate või ettevõtja osade üle, kes tegutsevad Eestis ühes ja samas majandusharus, peab selle ettevõtja käive, kelle üle omandatakse valitsev mõju, sisaldama ka nende ettevõtjate käivet, kelle üle on valitsev mõju omandatud koondumisele eelneva kahe aasta jooksul.

AS-iga Eesti Keskkonnateenused samasse kontserni kuulunud ning nüüdseks Äriregistrist kustutatud SKT Keskkonnateenused OÜ (AS Alexela Energia tütar-ettevõtja) omandas 2012. aastal valitseva mõju AS-i Eesti Keskkonnateenused ning tema valitseva mõju all olevate ettevõtjate Osühingu Resk, OÜ Kudjape Ümberlaadimisjaam, AS-i Tallinna Sekto ja Osühingu Sekto-Pärnu üle. Vastavalt koondumise teate esitaja poolt edastatud teabele ei ole Alexela Group OÜ lisaks AS-ile Eesti Keskkonnateenused omandanud valitsevat mõju ühegi teise samas majandusharus tegutseva ettevõtja üle. AS-i Eesti Keskkonnateenused viimasteks koondumistehinguteks olid OÜ Resk omandamine (Konkurentsiameti 13.02.2009 otsus nr 5.1-5/09-007) ning AS-i Tallinna Sekto omandamine (Konkurentsiameti 15.05.2008 otsus nr 3.1-8/08-22KO). Seega, tuginedes KonkS § 24 lõikele 7, tuleb AS-i Jõgeva Elamu käibele liita eelnimetatud 2012. aastal SKT Keskkonnateenused OÜ poolt omandatud ettevõtjate käibed. Käivete topeltarvestuse vältimiseks arvestatakse märgitud ettevõtjate käibed ainult omandatava ettevõtja (AS Jõgeva Elamu) käibes ning lahutatakse valitsevat mõju omandava ettevõtja käibest (Alexela Group OÜ käibest). Selliste arvutuste tulemusel oli 2012. aastal koondumise osaliste käive Eestis kokku üle 6 391 200 euro ning kummalgi koondumise osalisel eraldi üle 1 917 350 euro. Seega on käesoleva koondumise puhul KonkS § 21 lõikes 1 kehtestatud koondumise kontrolli kohaldamiseks vajalikud käibekünnised ületatud ning koondumine kuulub kontrollimisele.

Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

AS-i Eesti Keskkonnateenused põhitegevusteks on erinevate jäätmekäitlusteenuste osutamine ning tänavate, haljasalade ja kalmistute hooldus ja korrastamine. AS Jõgeva Elamu tegeleb jäätmekäitlusega. Seega kattub koondumise osaliste äritegevus jäätmekäitluse teenuste osutamisel.

Jäätmeseaduse § 13 kohaselt on jäätmekäitus jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine, sealhulgas vahendaja või edasimüüja tegevus.

Lisaks eelmärgitud jäätmeseaduses sätestatud tegevuspõhisele liigitusele on jäätmekäitlust võimalik eristada ka liigipõhiselt. Muuhulgas võib eristada olmejäätmeid (s.o segaolmejäätmed ja liigiti kogutud jäätmed nagu paber ja papp, biolagunevad jäätmed, rõivad, jm) ning pakendeid, sh lahus kogutud olmepakendijäätmeid (paber ja papp-pakendid, plastpakendid, klaaspakendid jm), ehitusjäätmeid, ohtlikke jäätmeid, elektroonikajäätmeid, maavarade kaevandamisel tekkivaid jäätmeid.

Koondumise teates esitatud teabe kohaselt seisnevad AS-i Jõgeva Elamu jäätmekäitlusteenused olmejäätmete kogumises ja vedamises. AS Eesti Keskkonnateenused tegeleb erinevate jäätmete (olmejäätmete, taaskasutusse suunatavate jäätmete ehk sekundaarsete toormete, ehitusjäätmete) kogumise ja veoga. Lisaks jäätmete kogumisele ja vedamisele haldab AS Jõgeva Elamu ühte jäätmejaama Jõgeva linnas ning AS Eesti Keskkonnateenused opereerib 5 jäätmejaama (Pääskülas ja Mustamäel Tallinnas, Viimsis, Tartus ja Viljandis). Jäätmejaamades võetakse vastu erinevat liiki jäätmeid, v.a segaolmejäätmeid. Samuti tegelevad mõlemad koondumise osalised prügikonteinerite rentimise ja müügiga. Seega on käesoleva koondumise puhul eristatavad eelkõige kolm jäätmekäitlusega seotud teenust:

- jäätmete kogumine ja vedamine;
- jäätmejaamade tegevus ning
- prügikonteinerite rentimine ja müük.

Arvestades, et AS-i Jõgeva Elamu põhitegevuseks on olmejäätmete kogumine ja vedu korraldatud jäätmeveo piirkondades ja jäätmejaamade tegevuse ning prügikonteinerite rentimise ja müügiga seonduv äritegevus moodustab vaid marginaalse osa (kokku ligikaudu 10% AS-i Jõgeva Elamu olmejäätmete kogumisega seotud äritegevuse käibest), on antud koondumise mõju nende äritegevustega seonduvatele võimalikele kaubaturgudele väga minimaalne. Seetõttu ei määratleta käesolevas otsuses jäätmejaamade tegevuse ja prügikonteinerite rentimise ja müügiga seonduvaid kaubaturgusid. Samuti ei hinnata käesoleva koondumise mõju nendele äritegevustele.

Käesolev koondumine mõjutab enim olmejäätmete kogumist ja vedamist ehk korraldatud jäätmevedu.

Jäätmeseaduse § 66 lõike 1 kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt korraldab kohaliku omavalitsuse üksus oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Koondumise teate esitaja hinnangul moodustab korraldatud jäätmeveo tingimustel ja korras olmejäätmete kogumine omaette kaubaturu. Koondumise osaliste konkurendid olid kaubaturu määratluse osas samal arvamusel. Samuti toetab sellist turumääratlust Konkurentsiameti varasem praktika: 13.02.2009 otsuses nr 5.1-5/09-007 AS Cleanaway/OÜ Resk piiritleti eraldi kaubaturuna olmejäätmete kogumise ja veoteenuse osutamine. Sarnase lähenemise kaubaturu määratlemisele leiab ka Euroopa Komisjoni 21.09.2006 otsustes COMP/M.4318 - Veolia / Cleanaway, kus on eraldi analüüsitud munitsipaalset mitteohtlike jäätmete käitlust, eelkõige jäätmete kogumist ning 03.04.2007 otsuses COMP/M.4576 - AVR / Van Gansewinkel, kus on eraldi kaubaturuna nimetatud mitteohtlike jäätmete kogumine kodumajapidamistest.

Korraldatud jäätmeveoga on kaetud valdav osa kogu Eesti olmejäätmete käitlusest. Sellega on hõlmatud kodumajapidamised, asutused ja väikeettevõtjad ning see sisaldab nii segaolmejäätmete kui ka liigiti kogutavate olmejäätmete (paber ja papp, segapakend, klaaspakend, biolagunevad jäätmed) kogumist ja vedu. Jäätmevaldaja on korraldatud jäätmeveoga liitunud alates kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud jäätmeveo jäätmeloa kehtima hakkamisest ehk liitumine on automaatne ja kohustuslik. Jäätmeveoga liitumisest vabastamine on võimalik vaid erandkorras. Omavalitsus kehtestab korraldatud jäätmeveo reeglid (jäätmehoolduseeskiri), milles korraldatakse tavaliselt olmejäätmete kogumist ja vedu, kuid reguleerida võib ka muude jäätmete käitlemist. Jäätmehoolduseeskirjas sätestatakse muuhulgas jäätmekäitluse ja jäätmete hoidmise korralduse ning sellega seotud tehnilised nõuded, nagu kogumismahutite tüüp, materjal, suurus, mahutite alus ja paiknemine, ühiste kogumismahutite kasutamine. Kohalik omavalitsus sõlmib riigihanke tulemusel valitud ettevõtjaga hankelepingu kestvusega kuni 5 aastat.

Eelkirjeldatud eritingimustest ning erinevast korraldusest tingituna erineb korraldatud olmejäätmete kogumine ja vedu muud liiki jäätmete käitlemisest, mistõttu on selle teenuse järele erinev nõudlus (jäätmehoolduseeskirja täitmise ja teenuse ostmise kohustus) ja ka erinevad pakkumise tingimused (riigihanked kontsessiooni saamiseks) ning see ei ole vahetatav ega asendatav mõne muu teenusega. Seega on käesoleval juhul korraldatud jäätmevedu määratletav eraldi kaubaturuna.

Korraldatud jäätmevedu toimub piirkonniti, st jäätmevedajale antakse kontsessioon teenuste osutamiseks teatud kindlal haldusterritooriumil. Konkurents korraldatud jäätmeveos toimub riigihanke korraldamise ajal. Riigihankes on võimalik osaleda kõigil hanketingimusi täitvatel ning teenuse osutamisest huvitatud ettevõtjatel. Arvestades, et (i) riigihange viiakse läbi vastavalt riigihangete seadusele, mis kohaldub ühetaoliselt kogu Eesti territooriumil; (ii) korraldatud jäätmeveo teenuse sisu ei erine oluliselt erinevate kohalike omavalitsuste võrdluses ning (iii) suuremad

jäätmekäitlusega tegelevad ettevõtjad tegutsevad erinevates piirkondades üle kogu Eesti territooriumi, on käesoleva koondumise puhul põhjendatud määratleda kaubaturu geograafiliseks käibimise alaks kogu Eesti territoorium.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevatele ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Vastavalt koondumise teates esitatud andmetele olid koondumise osaliste ning nende kuue suurima konkurendi rahaline olmejäätmete veokäive Eestis (see moodustab ligikaudu 95% kogu turukäibest) kokku eelneval kolmel aastal järgmine: 2010 – 30 156 643 eurot, 2011 – 28 899 984 eurot ja 2012 – 26 570 661 eurot ning koondumise osaliste turuosad olid järgmised:

Tabel 1

	2010	2011	2012
AS Eesti Keskkonnateenused	[20-30]%	[30-40]%	[30-40]%
AS Jõgeva Elamu	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%

Täiendava menetluse käigus saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks seitsmele koondumise osaliste konkurendile. Saadud vastustest selgus, et üks konkurentidest ei tegele enam üldse jäätmete kogumise ja veoga ning üks konkurent ei tegele korraldatud jäätmeveoga. Konkurentsiameti turu-uuringu tulemused kajastavad kokku 8 ettevõtja andmeid (koondumise osalised ja 6 konkurenti: AS Ragn-Sells, Adelan Prügivedu OÜ, OÜ Ekovir, Heakorrastus AS, Radix Hoolduse OÜ ja OÜ Prügivedu). Üks nimetatud konkurentidest, OÜ Prügivedu, käesoleva otsuse tegemise ajal korraldatud jäätmeveoga ei tegele. Arvestades nende ettevõtjate käivete kogusummaga korraldatud jäätmeveos oli viimasel kolmel aastal korraldatud jäätmeveo turumaht järgmine: 2010 – 21 343 065 eurot, 2011 – 21 270 308 eurot ja 2012 – 19 981 998 eurot. Väiksemast turumahust tingituna suurenevad koondumise osaliste turuosad koondumise teates esitatuga võrreldes ning need olid Konkurentsiametile esitatud andmetele tuginedes viimasel kolmel aastal järgmised:

Tabel 2

	2010	2011	2012
AS Eesti Keskkonnateenused	[30-40]%	[40-50]%	[40-50]%
AS Jõgeva Elamu	[0-5]%	[0-5]%	[0-5]%

Koondumise osaliste kõige suuremaks konkurendiks korraldatud jäätmeveos on AS Ragn-Sells ligikaudse turuosaga viimasel kolmel aastal vahemikus [35% - 45%]. Ülejäänud turuosaliste osatähtsused on oluliselt väiksemad ning kõiguvad suuresti sõltuvalt sellest, kas on õnnestunud saada hankeleping mõnes korraldatud jäätmeveo piirkonnas või mitte.

Lisaks käivetele korraldatud jäätmeveos küsis Konkurentsiamet ettevõtjatelt andmeid käivete kohta jäätmete kogumises ja veos kokku. Võrreldes kogu jäätmeveo ja korraldatud jäätmeveo käibeid, järeldub, et antud koondumise osalised on võrreldes oma konkurentidega rohkem keskendunud just korraldatud jäätmeveole – protsentuaalselt moodustab muude jäätmete osatähtsus kõikide jäätmete käitlemisest koondumise osaliste puhul väiksema osa. Kogutud andmetest selgus, et kõikide jäätmete arvestuses on AS-i Ragn-Sells osatähtsus viimasel kolmel aastal olnud [...]. AS Jõgeva Elamu on tegelenud vaid korraldatud jäätmeveoga. Kõikide jäätmete käitlemise mahtude arvestamine näitab ettevõtjate ressursse ja võimsust jäätmete käitlemisel üldiselt ning viitab ettevõtja potentsiaalile jäätmekäitluses üldiselt.

Koondumise osaliste konkurentide poolt esitatud vastustest selgus, et konkurentide hinnangul antud koondumine nende äritegevust ei mõjuta. Koondumise mõju kohta konkurentsile üldiselt arvasid 2 konkurenti, et see koondumine ei kahjusta konkurentsi, 2 arvasid, et mingil määral kahjustab ja 1 arvas, et kindlasti kahjustab.

Kuivõrd korraldatud jäätmeveo kaubaturul on konkurentsi toimumise hetkeks riigihangetel osalemine, siis saatis Konkurentsiamet täiendava menetluse käigus taotlused teabe saamiseks ka kohalikele omavalitsustele ja kohalikke omavalitsusi koondavatele mittetulundusühingutele, kui vastavate riigihangete korraldajatele. Taotlused teabe saamiseks saadeti kokku 15 adressaadile ning nende valikukriteeriumiks oli asjaolu, et nende poolt korraldatud riigihangetes on osalenud AS Jõgeva Elamu. Konkurentsiamet küsis ettevõtjate vahelise konkurentsipurve kohta korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks läbiviidud riigihangetes, kontsessiooniperioodi kestel teenuse osutaja poolt tehtud muudatuste kohta teenuste tingimustes ning lisaks koondumise mõju kohta. Suurem osa kohalikest omavalitsustest suhtusid käesolevasse koondumisse neutraalselt ehk arvasid, et koondumine oluliselt midagi ei muuda ega mõjuta. Ligikaudu 1/3 omavalitsustest olid arvamisel, et koondumine võib kahjustada konkurentsi, kuna riigihangetel osalejate arv väheneb, see vähendab omakorda hinnasurvet ning võib põhjustada hinnatõusu. Samuti arvati, et koondumise tulemusel tekkival ettevõtjal on lihtsam korraldada logistikat, kuna teenindatav ala suureneb, kuid see efektiivsus ei kandu teenuse tarbijatele edasi ning hinnad võivad tõusta. Üks omavalitsustest leidis, et koondumine on pigem konkurentsi arendav kui seda kahjustav, sest mõlemad koondumise osalised olid viimasel riigihankel aktiivsed osalejad, kuid kummagi pakkumine ei osutunud edukaks. Koondumine loob koondumise osalistele võimaluse esitada senisest madalamaid hinnapakumusi ning annab eeldused saada tunnistatud edukaks pakkujaks.

Nendes omavalitsustes, kus arvati, et koondumine võib kahjustada konkurentsi, olid kolmel juhul käesoleva koondumise osalised kõige lähemad konkurendid: (i) Ühel juhul oli omavalitsusel kogemus riigihanke korraldamises kahel korral. Esimesel korral osalesid konkursil kaks ettevõtjat, nende seas ka üks koondumise osalistest, kes võitjaks ei osutunud. Järgmisel korral esitasid riigihankes pakkumised kokku neli

ettevõtjat, kelle seas mõlema käesoleva koondumise osalise pakkumised olid kõige soodsamad. Sealjuures vaidlustas üks koondumise osalistest teise poolt pakkumuses esitatud madalad teenustasu hinnad, mis vaidlustaja arvates ei katnud kõiki jäätmeeveteenuse osutamise kulusid. Vaidlustuskomisjon rahuldab vaide ja tulemuseks oli see, et vaidlustuse esitanud koondumise osaline sai õiguse korraldada jäätmeevedu selles vallas. (ii) Teisel juhul oli omavalitsusel kogemus samuti kahe riigihanke korraldamisel: esimesel juhul võitis hanke üks koondumise osalistest, teine koondumise osaline vaidlustas hanke tulemuse kuid seda ei rahuldanud. Järgmisel sama omavalitsuse poolt korraldatud hankel oligi vaid kaks osalejat, kelleks olid mõlemad käesoleva koondumise osalised ning hanke võitjaks osutus teine antud koondumise osaline. (iii) Kolmandal omavalitsusel oli kogemus vaid ühe riigihanke korraldamisega, kus osales kokku kolm ettevõtjat, nende seas ka mõlemad käesoleva koondumise osalised, kuid parimaks pakkujaks osutus kolmas ettevõtja.

Eeltoodud kolmes kohalikus omavalitsuses läbiviidud riigihangete analüüs näitab, et ilma AS-ita Jõgeva Elamu oleksid kahes piirkonnas tõenäoliselt korraldatud jäätmeeveo hinnad praegusel ajal kõrgemad. Seega, on võimalik, et ilma AS-i Eesti Keskkonnateenused ja AS-i Jõgeva Elamu vahelise konkurentsivõime hinnad nendes piirkondades tulevikus tõusevad. Selline järeldus on siiski oletuslik, kuna põhineb kummaski piirkonnas vaid kahel korral toimunud riigihangetel. Lisaks tuleb arvestada, et realselt on Eestis veel ettevõtjaid, kes on võimelised nendes piirkondades korraldatud jäätmeeveo teenust pakkuma ehk eksisteerib potentsiaalne konkurent. Potentsiaalseteks konkurentideks on kõik praegusel ajal Eestis korraldatud jäätmeeveo teenuseid osutavad ettevõtjad: AS Ragn-Sells, Adelan Prügivedu OÜ, Heakorrastus AS, OÜ Ekovir ja Radix Hoolduse OÜ. Koondumise osaliste hinnangul tekib korraldatud jäätmeeveo kaubaturul konkurentide juurde kui kohalikud omavalitsused hakkavad tegelema klienditeenindusega ise ning ei sea riigihankes osalemise kriteeriumiks varasemat kogemust korraldatud jäätmeeveos ehk riigihangete korraldatakse üksnes transporditeenusele. Sellist praktikat kasutab Tallinna Linnavalitsus, kus, lisaks eelnimetatud potentsiaalsetele konkurentidele, osalesid viimases riigihankes ka Prügivedu OÜ ning Austria ja Tšehhi ühissettevõtja Komwag, podnik čistoty a údržby města, a.s.

Käesoleval juhul tuleb koondumisele hinnangu andmisel arvestada, et korraldatud jäätmeeveo kaubaturu geograafiliseks käibimise alaks on kogu Eesti territoorium, mitte iga korraldatud jäätmeeveo piirkond eraldi. Samas tekitab väikestes kohalikes omavalitsustes korraldatud jäätmeeveo teenuse osutaja leidmiseks eraldi riigihangete läbiviimine olukorra, kus mõnes piirkonnas on ettevõtjate poolne huvi teenuse osutamise vastu madal ning riigihankest võtab osa vähe ettevõtjaid. Muuhulgas just sellise riski maandamiseks ning paremate pakkumiste saamiseks korraldavad paljud kohalikud omavalitsused ühishangeteid. Mõned omavalitsused on ühise jäätmekorralduse eesmärgil moodustanud ka mittetulundusühingud, näiteks MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ja MTÜ Ida-Eesti Jäätmehoolduskeskus. Riigihangetel põhineva turukorralduse jätkudes on vähese elanike arvuga omavalitsustel ettevõtjates suurema huvi tekitamiseks ning paremate pakkumiste saamiseks tõenäoliselt mõistlik osaleda ühishangetes.

Kokkuvõttes leiab Konkurentsiamet, et koondumisest tulenev muutus kaubaturu struktuurile on minimaalne. Seega ei muuda käesolev koondumine oluliselt konkurentsiolekorda korraldatud jäätmeeveo kaubaturul kogu Eesti territooriumil.

Täiendava menetluse käigus kogutud teave ei sisalda samuti piisavalt argumente, mis põhjendaksid käesoleva koondumise võimalikke konkurentsi kahjustavaid tagajärgi. Kõige suurem oht konkurentsi toimimisele korraldatud jäätmeveo teenuste kaubaturul seisneb Konkurentsiameti hinnangul liialt kontsentreerunud turustruktuuris, kus kahele ettevõtjale kuulub valdav enamus kogu kaubaturust. Arvestades, et AS-i Ragn-Sells näol on AS-ile Eesti Keskkonnateenused olemas võrdväärne konkurent, leiab Konkurentsiamet, et koondumise tulemusel ei saa AS Eesti Keskkonnateenused tegutseda sõltumatult konkurentidest ja ostjatest, st ei teki turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seepärast ei esine antud koondumise puhul ka KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

otsustan:

anda luba AS Eesti Keskkonnateenused ja AS Jõgeva Elamu koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 19.06.2013 otsuse nr 5.1-5/13-022 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Veiko Ilves/ 25.06.2013